DE WEIDEVOGELRESULTATEN PER AFDELING

Afdeling: Fleringen

Vergelijking resultaten 2020 en 2019

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Kievit	33	41	32	29	21	20	11	5	5	8
Grutto	0	1	-	0	-	0	-	0	-	0
Scholekster	3	4	1	1	0	1	1	0	0	3
Wulp	5	6	5	6	2	5	4	1	0	5
Tureluur	0	2	-	0	-	1	-	1	-	2

De kievit

We zien in Fleringen een snelle achteruitgang van de kievit. Door de jaren heen zijn we in twee decennia van 94 broedparen in 2000 via 57 in 2010 uitgekomen op 33 stelletjes in 2020. Daarmee zijn we twee derde van de populatie kwijtgeraakt in 20 jaar. Op voorhand is er ook geen enkele reden om aan te nemen dat hierin verbetering zal komen. De achteruitgang is het directe gevolg van te laag broed- en nestsucces. Dat wil zeggen dat het steeds minder paren lukt om de broedperiode door te komen en dat ook het aantal jongen dat uitkomt en groot wordt afneemt. De belangrijkste verliesoorzaak van nesten van boerenlandvogels is predatie. Op percelen waar nesten door boeren en vrijwilligers worden beschermd tegen landbouwwerkzaamheden is dit natuurlijke fenomeen vrijwel altijd de belangrijkste oorzaak van nestverlies. Maar de overleving van kuikens is minstens een zo groot struikelblok voor de kievit en overige weidevogels. Het afgelopen jaar zijn er naar alle waarschijnlijkheid slechts een stuk of vijf jongen kieviten op de wieken gekomen. Naast reeds bekende oorzaken is verdroging de laatste drie jaar een groot probleem geworden. Dat er vroeg in het voorjaar al een neerslagtekort ontstaat heeft direct gevolgen voor de overleving van de kuikens.

Veel kuikens gingen vanwege voedseltekort verloren op de uitgedroogde percelen

Door de droogte is er te weinig voedsel, waardoor ze sterk verzwakken en zelfs sterven.

De grutto

Hoewel er in enkele deelgebieden grutto's zijn waargenomen heeft dit niet geleid tot broedactiviteiten.

De scholekster

Ook de scholekster heeft al jaren een veel te lage reproductie om de soort in stand te houden. Drie broedparen werden gezien op de akkers rond Fleringen.

Ondanks een goed doorlopen broedperiode door een geplaatst stroomraster, zijn ook van dit broedsel geen kuikens groot geworden

Hiervan werd één broedsel gevonden. Dit broedsel kende een wel zeer ongelukkige afloop. Eén van de broedvogels werd op straat aangereden en dood in de berm gevonden waardoor het legsel verloren is gegaan. Van de andere drie broedparen is het onduidelijk gebleven of het überhaupt wel tot een broedpoging is gekomen.

De wulp

Met vijf broedparen was de wulpenpopulatie wat lager in Fleringen. Maar ook over het broedsucces waren er ondanks alle genomen moeite grote zorgen. Het was teleurstellend dat er in tegenstelling tot het voorgaande broedseizoen helaas geen jongen vliegvlug zijn geworden. Het eerste legsel werd gevonden op 12 april. Net zoals bij het merendeel van de broedsels werd de nestplek gelokaliseerd door observatie vanuit de auto met behulp van een telescoop. Het betreffende perceel werd gedurende het maaiseizoen een aantal keren per week gefaseerd gemaaid. De jongen kwamen zonder probleem uit en we weten uit waarneming van de boer dat de jongen nog ongeveer een week wisten te overleven. Na de eerste week werden de jongen niet meer gezien en het lijkt aannemelijk dat zij door predatie verloren zijn gegaan. Twee gelijktijdig en op relatief korte afstand gevonden nesten werden bij controle later leeg teruggevonden. Ook hier lijkt predatie de oorzaak te zijn geweest.
De broedende vogels werden voortdurend lastiggevallen door een buizerd. Een aantal uitgetrokken staartveren van de wulp bij het lege legsel deed het ergste vermoeden. Ook het vierde legsel werd later leeg teruggevonden.

Het vijfde legsel werd op 6 mei door de boer gevonden tijdens het grasmaaien waarna er een stroomraster is geplaatst. De broedperiode verliep mede hierdoor zonder problemen. Van de uitgekomen jongen is echter geen enkel teken van leven gezien. Het broedpaar is nog een paar dagen waargenomen in de buurt van het nest maar gaf bij betreding van het perceel geen enkel teken van alarmering. Buiten het zoekgebied van Fleringen werden nog eens twee legsels gelokaliseerd. Maar ook het verloop van deze broedsels kende eenzelfde afloop als van de voorgaande legsels. Al met al zeven legsels waarin veel tijd is gestoken met uiteindelijk een zeer teleurstellend resultaat.

De wulp had het nakijken met zeven broedpogingen die alle zeven op niets uitliepen

De tureluur

Van de tureluur werden slechts in één deelgebied nog twee broedparen aangetroffen. Legsels hiervan werden niet aangetroffen maar van één broedpaar werden alarmerende broedvogels met jongen gezien. Onduidelijk is of hiervan ook jongen vliegvlug zijn geworden.

Afdeling: Weerselo

Vergelijking resultaten 2020 en 2019

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Kievit	22	21	29	27	18	16	11	11	24	16
Grutto	2	2	1	1	0	0	1	1	0	0
Scholekster	2	2	1	1	1	0	0	1	3	0
Wulp	5	5	2	4	2	2	1	2	2	3

Kievit

Het aantal kievitsbroedparen is in 2020 gelukkig niet verder gedaald, maar zo goed als gelijk gebleven. In 2019 telden we 21 broedparen en in 2020 22 paartjes. Na jaren van een dalende trend is het nu hopen dat de stand zich zal blijven stabiliseren en/of zich misschien licht zal herstellen.

Na een zachte winter begon het voorjaar, tot halverwege maart, behoorlijk nat. Uiteindelijk, door een zeer droog en zonnig einde van de maand, verliep de maand maart droger dan normaal. Dit droge weer hield ook in de maanden april en mei aan, waardoor het neerslagtekort in het voorjaar van 2020 groot was. Een droog voorjaar heeft over het algemeen een nadelig effect op de voedselbeschikbaarheid voor de jonge kieviten.

De kievitspaartjes lieten zich alweer vroeg in het seizoen zien in de broedgebieden. Door het zachte weer was de drang om te gaan broeden groot. Al op 15 maart meldde Ronald Blokhuis de vondst van vier legsels op een maisland aan de Lemselosestraat in Weerselo met in totaal zeven eieren. Uiteindelijk zijn op dit maisland zeven paartjes tot broeden gekomen. Door prima medewerking van de betreffende landbouwer zijn al deze legsels met succes uitgekomen. Hoeveel van deze jonge kuikens vliegvlug zijn geworden, is niet met zekerheid te zeggen. De inschatting is dat hier uiteindelijk dertien jonge kieviten op de wieken zijn gegaan. Op andere plekken was, als gevolg van predatie en landbouwwerkzaamheden, het eerste legsel van de kievit niet zo succesvol. De hoop werd daarom hier gevestigd op het tweede legsel.

Mooi resultaat in Weerselo met vierentwintig groot geworden kievit kuikens

Deze latere legsels, bijna allemaal op maisland, waren succesvoller en door de vrijwilligers zijn er nog eens elf bijna vliegvlugge jonge kieviten geteld. Al met al een mooi resultaat in 2020 met 24 vliegvlugge jonge kieviten.

De grutto

Het aantal broedparen van de grutto kwam dit jaar weer uit op twee paartjes. Beide broedparen bevonden zich in de omgeving van de Wolfsbergweg/Legtenbergstraat. Van een paartje werd het nest gevonden en gemarkeerd. De betreffende landbouwer heeft het nest gespaard bij het maaien, maar helaas werd het nest vervolgens gepredeerd. Van het andere broedpaar is geen legsel gevonden. Dit paartje is waarschijnlijk niet tot broeden gekomen en/of is het nest al in een vroeg stadium verloren gegaan.

Broedende scholekster op het dak van een industriehal op industrieterrein in Weerselo

De scholekster

Van de scholekster bleef het aantal broedparen, twee stuks, gelijk aan voorgaand jaar. Weerselo heeft veel betere tijden gekend wat betreft het aantal paartjes. In 2013 konden we nog tien broedparen in Weerselo melden. Ook op landelijk niveau laten de aantallen scholeksters verontrustende cijfers zien. Er zijn onderzoeken gaande naar de oorzaken van de achteruitgang. Met name in landbouwgebieden is de achteruitgang van de scholekster dramatisch. Daar komt nog bij dat ook het broedsucces van de scholekster de laatste jaren zorgwekkend is te noemen. Een van de Weerselose broedparen kende een succesvol broedseizoen. Dit paartje had haar nestgelegenheid gevonden op een voederkuilplaats. Van dit legsel zijn twee jonge kuikens vliegvlug geworden. Het tweede paartje hield zich op rond het industrieterrein van Weerselo. Waarschijnlijk verkoos dit paartje het het dak van een industriehal als broedplaats. Over het broedsucces van dit paartje is niets bekend.

De wulp

Op het moment dat je weer voor het eerst het jodelende geluid van de wulp hoort, klinkt dat als muziek in je oren en krijg je echt het gevoel dat de lente aan gaat breken. Ook dit jaar weer werden in het vroege voorjaar, zo rond midden februari, de eerste wulpen gehoord en waargenomen. Aanvankelijk hielden ze zich vooral op in de omgeving van het Zoekerveld, maar later trokken ze naar hun broedgebied. Het aantal broedparen (vijf paartjes) bleef gelijk aan het voorgaande jaar. Een paartje zocht het broedgeluk in de omgeving van Gammelke, twee paartje in de buurt van de Wolfsbergweg en twee paartjes in de directe omgeving van het Zoekerveld. Er werden twee legsels gevonden, waarvan er één werd gepredeerd. Uit het andere legsel kwamen twee vliegvlugge jongen voort.

Afdeling Rossum

Vergelijking resultaten 2020 en 2019

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Kievit	39	49	37	48	17	25	19	20	13	24
Grutto	3	5	1	2	0	1	1	1	0	2
Scholekster	6	7	6	6	2	5	3	1	2	11
Wulp	6	7	4	2	2	1	2	1	1	5
Tureluur	3	2	2	0	2	1	0	0	1	1

Kievit op bewerkt maisland

De kievit

Ook het jaar 2020 was voor de kievit geen best jaar. Het aantal broedparen liep met tien terug naar 39 paren in 2020. Een daling van liefst 20%. Het biotoop van deze van oudsher meest voorkomende weidevogel gaat ook van jaar tot jaar achteruit. Door overheidsmaatregelen heeft er een uitbreiding van grasland plaats gevonden ten opzichte van maisland; het sinds de zestiger jaren van de vorige eeuw nieuwe biotoop van de kievit. Daar komt nog bij dat, door het zaaien van het zogenaamde vanggewas, deze maisvelden ook steeds groener worden en met name in het vroege voorjaar begroeid zijn met lang opschietend gras en daarmee niet meer geschikt voor de kievit.

Slechts dertien kievitkuikens werden vliegvlug

Wat verder nog overblijft zijn percelen rondom het Volther- en Agelerbroek met van oudsher een goede weidevogelbezetting die nu in eigendom zijn van de terrein beherende organisaties. Door het toegepaste verschralingsbeheer is het bodemleven uit deze percelen verdwenen daarmee ook de weidevogels. Dat is erg jammer. Door beheer te wijzigen in aangepast weidevogelbeheer zou de terugkeer van weidevogels mogelijk kunnen zijn. Dat zou kunnen door goed overleg en goede afspraken tussen natuurorganisaties als eigenaar, landbouwers als gebruikers en weidevogelverenigingen als belanghebbenden. Dus: Laten we de handen in elkaar slaan en uit de mouwen steken!

Ook de toename van predatoren verergert de teruggang van ons weidevogelbestand. Hadden onze weidevogels vroeger hoofdzakelijk last van vossen en kraaien, de laatste decennia zijn daar beschermde soorten als steenmarter en ooievaar bijgekomen. Vooral de laatstgenoemde heeft zich met name in en rondom Volthe de laatste jaren flink kunnen uitbreiden door het plaatsen van nestgelegenheid middels ooievaarspalen. Deze vogels zijn zo gehecht aan hun geboorteplaats dat ze, mede door bijvoederen en ook door de zachte winters, niet eens meer wegtrekken naar het zuiden, ondanks dat het trekvogels zijn. Naast hun statige en geliefde verschijning zijn het echter ook predatoren maar blijven ze in verbeelding belangrijk. Immers bij geboorte van kinderen is de legendarische ooievaar een “gevierde vogel”, echter bij geboorte van jonge weidevogels “viert“ de ooievaar zelf. In het Volther gebied zou men het als volgt kunnen samenvatten: “Het ooievaarsbestand is de laatste jaren net zo hard vooruitgegaan als het weidevogelbestand achteruit!” Er werden 37 legsels van de kievit gevonden waarvan er 17 zijn uitgekomen. Van de 39 aanwezige broedparen werden slechts 13 jonge kieviten vliegvlug.

De als Nationale vogel van Nederland verkozen grutto is nog slechts met drie paren gezien in Rossum

De grutto

Een van de weidevogelsoorten die het hards achteruitgaat is onze nationale weidevogel de grutto. In het Rossumse waren dit jaar nog slechts drie broedparen aanwezig waarvan één legsel werd gevonden, dat ook nog gepredeerd werd.

De scholekster

Deze vogelsoort leverde dit jaar iets in en ging van zeven paren in 2019 naar zes paren in 2020. Er werden zes legsels gevonden waarvan er slechts twee zijn uitgekomen. Drie legsels werden jammer genoeg verstoord. Slechts een tweetal jonge scholeksters wist het stadium vliegvlug te halen.

De wulp

Ook de wulp leverde dit jaar één paar in en ging van zeven paren in 2019 naar zes paren in 2020. Er werden in totaal vier legsels gevonden waarvan er twee uitgekomen zijn. De overige twee legsels werden verstoord. Voor zover waargenomen werd slechts één jonge wulp vliegvlug. Dit is te weinig om het bestand voor de toekomst redelijk op peil te houden. Dit jaar was de eerste wulp terug op 20 februari in de Lemselose es.

De tureluur

Dit jaar waren drie paartjes tureluurs aanwezig, één paartje meer dan in 2019. Er werden twee legsels van deze moeilijk te vinden vogelsoort gelokaliseerd die allebei uitgekomen zijn. Voor zover bekend werd slechts één jonge tureluur dit jaar vliegvlug.

Afdeling Deurningen/Hengelo

Vergelijking resultaten 2020 en 2019

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Kievit	22	36	22	36	19	32	3	4	8	-
Scholekster	0	2	-	2	-	2	-	0	-	-
Wulp	0	2	-	1	-	2	-	0	-	-

De kievit

Het aantal broedparen van de kievit is het afgelopen jaar sterk afgenomen van 36 in 2019 naar 22 broedparen in 2020. Het eerste legsel werd gevonden op 14 maart door Werner Vollenbroek. Hij was hiermee de eerste melder binnen onze vereniging van het eerste gevonden broedsel. Van de 22 gevonden legsels waren er 19 succesvol. Het werken met mandjes om legsels makkelijk te verplaatsen bij bewerkingen heeft hierbij goed gewerkt. Hoe het de uitgekomen kuikens later is vergaan is in grote mate onbekend gebleven. De net uitgekomen kuikens werden de eerste dagen nog wel gezien maar helaas later niet meer waargenomen. Mogelijk zijn de jongen omgekomen door voedselgebrek vanwege de droogte. Maar een gebrek aan schuilgelegenheid op de kale akkers met als gevolg predatie is ook een mogelijkheid. Een oplossing hiervoor is het aanleggen van een ruigtestrook tussen de akkers. Minimaal zijn acht jongen vliegvlug geworden.

De scholekster

Van de scholekster zijn er helaas geen broedparen waargenomen.

De wulp

Ook van de wulp is er het afgelopen jaar geen broedpaar waargenomen. Wel was er een waarneming van een stelletje maar tekenen die wijzen op een broedplaats en/of jongen zijn niet waargenomen.

Afdeling Agelo

Vergelijking resultaten 2020 en 2019

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Kievit	43	24	43	21	34	17	2	5	32	18
Grutto	2	3	2	0	2	1	1	2	2	1
Scholekster	2	0	2	0	2	0	2	0	0	0
Wulp	5	6	5	4	5	5	0	2	10	2
Tureluur	1	1	0	1	-	1	-	0	-	2

In Agelo werd gebruik gemaakt van een drone

Inleiding

Het afgelopen jaar is er in Agelo voor het eerst gebruik gemaakt van een drone. Dit vergt nog wel enige gewenning. Uiteindelijk hebben we één nest gevonden. Vooral aan het begin van het broedseizoen is het inzetten van een drone een afweging tussen verstoring van het broeden, met daarbij de afkoeling van de eieren, en het vinden van een nest. Verder is drie keer gebruik gemaakt van nestbescherming met een stroomraster. In alle drie gevallen zijn de eieren uitgekomen, waarbij we één keer zelfs getuige waren van het verlaten van het nest door de grutto met zijn vier jongen. Wat een mooi moment opleverde en ook veel voldoening gaf. Een mooie en kansrijke ontwikkeling was de realisatie van een plasdras het afgelopen jaar in het Agelerveld. Het veld is mooi afgerasterd met een stroomraster om predatie door onder andere vossen tegen te gaan. Jammer genoeg heeft het nog niet geleid tot nesten in het betreffende veld.

De kievit

De kievit heeft het dit jaar goed gedaan in Agelo. Opvallend is dat de eerste leg zich voornamelijk heeft afgespeeld op het Agelerveld en dan met name op een aardappelveld. De tweede leg was voornamelijk op de Ageleres aan de Smidsweg in een maisveld. Doordat de mais al snel groeide, is niet duidelijk of de kuikens tot volle ontwikkeling zijn gekomen.

De grutto

De grutto's hebben gebroed in het Agelerveld. Na veel moeite hebben we een nest gevonden net voordat er gemaaid zou worden. De boer heeft een stuk gras laten staan waarna wij het hebben afgerasterd met een stroomraster. Er waren vier eieren en uiteindelijk hebben twee kuikens het overleefd.

Reacties en info: secretariaat@nvwgdegrutto.nl

De scholekster

Zowel op de Ageleres als in het Agelerveld heeft een scholekster gebroed, echter beide zijn verstoord, waarschijnlijk door predatie.

De wulp

Het afgelopen jaar waren er vijf broedparen, twee op de Ageleres en drie in het Agelerveld. In totaal zijn er tien kuikens groot geworden, hetgeen een mooi resultaat is. Op een gegeven moment waren er wel tien wulpen bij de Smidsweg op de Ageleres. Waarschijnlijk waren die verjaagd vanuit de Reutummeres, waar het gras gemaaid was.

De tureluur

Aan het gedrag van een waakzame tureluur was af te leiden dat er één broedsel was in het Agelerveld. Echter het nest is niet gevonden en er zijn ook geen kuikens gesignaleerd.

Waakzame tureluur in Agelo